

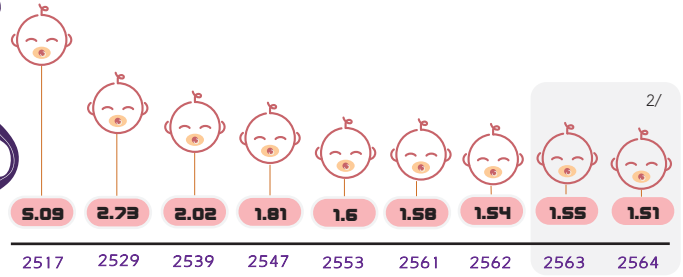

ภาวะเจริญพันธุ์ที่ลดลง เป็นสัญญาณแห่งอนาคตอะไรบ้าง

อัตราการเจริญพันธุ์ ^{1/}

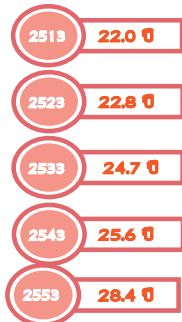
อัตราการเจริญพันธุ์ (Fertility Rate) หรือค่าเฉลี่ย

การมีบุตรของผู้หญิงหนึ่งคนสามารถบอกถึงการเพิ่มขึ้นของประชากรเกิดใหม่ ซึ่งสถานการณ์อัตราการเจริญพันธุ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่ามีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก ในปี 2517 พบว่าอัตราการเจริญพันธุ์อยู่ที่ 5.09 คน และลดลงอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 1.51 คน ในปี 2564 นั้นหมายถึงประชากรเด็กแรกเกิดในประเทศไทยมีจำนวนน้อยลง ส่งผลให้ในอนาคตประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรลดลงเป็นอย่างมาก **บทความฉบับนี้แสดงให้เห็นสถานการณ์อัตราการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงไทยที่ลดลง เป็นสัญญาณบ่งบอกอะไรบ้าง มาติดตามกันค่ะ**

ผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์แต่งงานช้าลง

อายุเฉลี่ยเมื่อแรกสมรสของหญิงไทย ^{3/}

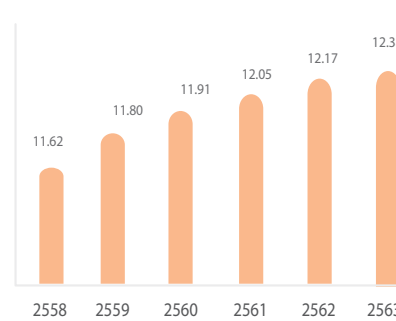

ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะพบว่าในรอบ 40 ปีที่ผ่านมา หญิงไทยมีอายุเฉลี่ยเมื่อแรกสมรสที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงไทยมีการแต่งงานที่ช้าลง จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีบุตรน้อยลง

ผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์มีการศึกษามากขึ้น

ปีการศึกษาเฉลี่ยของหญิงไทยวัยเจริญพันธุ์ ^{4/}

จำนวนปีเฉลี่ย

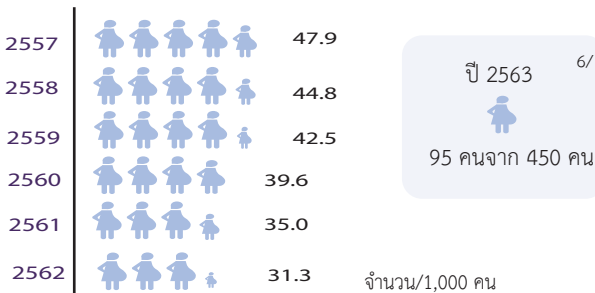

ปีการศึกษาเฉลี่ย

ในขณะที่หญิงไทยวัยเจริญพันธุ์มีการแต่งงานที่ช้าลง และส่งผลให้ประเทศไทยมีอัตราภาวะเจริญพันธุ์ลดน้อยลงนั้น มีปัจจัยที่น่าสนใจที่มีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าว คือผู้หญิงไทยจะมีการศึกษาที่สูงขึ้นเช่นกัน โดยพบว่า ผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 15-49 ปีมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้นจาก 11.62 ปี ในปี 2558 เป็น 12.38 ปี ในปี 2563

วัยรุ่น: หญิงวัยเจริญพันธุ์ ที่มีการเจริญพันธุ์สูงมาก

อัตราการมีบุตรของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี/1000 คน ^{5/}

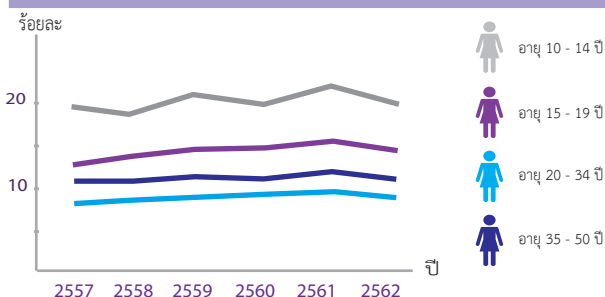
ปี 2563 ^{6/}

95 คนจาก 450 คน

ร้อยละของเด็กแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์

จำแนกตามกลุ่มอายุของแม่ ^{5/}

ปัญหาเด็กแรกเกิดที่น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์จากแม่วัยรุ่น

ข้อมูลการเจริญพันธุ์ในผู้หญิงวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ถึงแม้พบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่พบอยู่ในสังคมไทย ซึ่งการลดลงอย่างต่อเนื่องนี้เป็นความสำเร็จของภาครัฐตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในการพยายามลดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของผู้หญิงวัยรุ่น เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ พบว่าคุณแม่วัยรุ่นอายุ 10-14 ปี จะมีบุตรที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่าเกณฑ์ มากกว่ากลุ่มคุณแม่อายุ 15-19 ปี อายุ 35-50 ปี และ กลุ่ม 20-34 ปี

จากข้อมูลเบื้องต้นเราจะเห็นว่าในอนาคตประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะวิกฤตทางด้านประชากร อัตราการเจริญพันธุ์ของหญิงไทยมีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก ผู้หญิงไทยมีแนวโน้มในการแต่งงานที่ช้าลง ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการศึกษาที่เพิ่มขึ้นและการทำงาน รวมถึงความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงการคุมกำเนิด ในขณะที่ตัวอัตราการมีบุตรของวัยรุ่นหญิงไทยมีอัตราการมีบุตรที่สูง ซึ่งก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญที่หลายฝ่ายยังต้องร่วมกันหาทางแก้ไข เนื่องจากการมีบุตรเมื่อมีความพร้อม จะเป็นการลดปัญหาสังคมในหลายๆด้าน ทำให้เด็กที่เกิดมาเป็นประชากรที่มีคุณภาพ และลดความเสี่ยงจากปัญหาสังคมในด้านต่างๆ

หมายเหตุ : วัยเจริญพันธุ์หมายถึงผู้หญิงที่มีอายุ 15 - 49 ปี

ที่มา 1/สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

2/คำนวณจากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

3/สำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4/คำนวณมาจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่ราชอาณาจักร รอบที่ 3 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

5/สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

6/ youth Covid-19 online survey, UNFPA Thailand